

2025.–2027. aasta ühtne programm dokument Kokkuvõte

Ühtne programmdokument on ameti tegevuskava. See suunab olemasolevad ressursid poliitilistele prioriteetidele, säilitades pühendumuse pikemaajalistele eesmärkidele. Ühtse programmdokumentiga kehtestatakse ameti 2025.–2027. aasta mitmeaastased eesmärgid seoses [EUAA määruses](#) sätestatud ülesannete ja kohustustega, mis on meie volituste aluseks. Tuginedes seitsmele pikemaajalisele eesmärgile, kehtestatakse 2025. aasta tööprogrammis 15 tegevuse iga-aastased eesmärgid ja sihid ning eraldatakse neile vastavalt vahendeid.

EUAA missioon kontekstis

Edendame ühtlustatud lähenemisviisi rahvusvahelisele kaitsele, mis austab täielikult varjupaigataotlejate põhiõigusi. Meie ülesanne on toetada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamist. See on õiguslik ja poliitiline raamistik, mille eesmärk on tagada järjepidevad ja ühtsed standardid rahvusvahelise kaitse taotlejatele kogu ELis.

Teeme järgmist:

- koordineerime ja tugevdame liikmesriikide praktilist **koostööd** ning **teabevahetust** varjupaiga ja vastuvõtu valdkonnas;
- edendame liidu õigust ja **tegevusnõudeid** varjupaiga ja vastuvõtu valdkonnas;
- tagame rahvusvahelise kaitse menetluste, vastuvõtutingimuste ja kaitsevajaduste hindamise **ühtsuse** kogu ELis;
- **jälgime** liidu õiguse ja nõuete kohaldamist;
- anname **liikmesriikidele operatiiv- ja tehnilist abi**;
- toetame liikmesriike **ümberasustamise** ja **humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise** programmide rakendamisel;
- pakume oma ekspertidele ja liikmesriikide ametnikele **koolitust**;
- suurendame kolmandate partnerriikide **suutlikkust**.

Alates 2022. aastast on meie [volitusi](#) muudetud ja tugevdatud, et suurendada ühise varjupaigapoliitika väljavaateid Euroopas. Meie ülesanded on 2024. aastal rände- ja varjupaigaleppe (edaspidi „leppe“) osaks olevate viimaste tekstide vastuvõtmisega edasi arenenud. See lepe on rände haldamise ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformi uute eeskirjade kogum. Ameti õigusaktides kutsutakse üles tegema muudatusi või uuendusi, mis nõuavad EUAA aktiivset osalust. Meie lähiaastate tegevus keskendub seega leppes

ettenähtud teenuste ja vahendite pakkumisele ning sellele, kuidas liikmesriigid saaksid lepet tõhusalt rakendada.

Joonis 1. [Leppe õigusaktid jõustusid juunis 2024.](#)

Eelkõige vaatame läbi ja kohandame oma olemasolevaid juhiseid, koolitusmooduleid, vahendeid ja tooteid varjupaiga ja vastuvõtu valdkonnas vastavalt leppele. Vaatame läbi ka teatavad tegevusnõuded ja -näitajad ning koostame vajadusel uued.

Leppest tulenevatel uutel ülesannetel ja tegevustel on suur mõju meie töökoormusele perioodil 2025–2027. Leppe rakendamise hõlbustamiseks võtame sel perioodil täiendavalt tööle 100 lepingulist töötajat.

Samas peame 2026. aastaks järk-järgult kaotama 90 lühiajalist ametikohta, mis loodi pärast Venemaa agressioonisõja algust Ukraina vastu. Seetõttu toimub ameti tegevuses korrapärane ümberprioriseerimine, mida juhib haldusnõukogu.

Ülemaailmne areen on muutumas, „kuna erinevad rahvusvahelised osalejad võtavad endale uued, sageli konfliktsemad rollid“,¹ ning me peame olema valmis reageerima ja ressursse ümber paigutama, kui olukord seda nõuab, näiteks uue surve või hädaolukordade tekkimisel.

2025.–2027. aasta tegevuskava

Peamiste prioriteetidena valmistame ette leppe täielikku rakendamist 2026. aasta keskpaigast ja oma [järelvalvevolituste](#) täitmise algust. Need volitused hõlmavad liikmesriikide valmisoleku ja suutlikkuse süstemaatilist hindamist varjupaiga- ja vastuvõtuprobleemide lahendamiseks² tulevikku suunatud, tervikliku ja koostööpõhise [järelvalvemetoodika](#) abil. Selline

¹ [2023. aasta aruanne tuleviku suundade strateegilise analüüsi kohta COM\(2023\) 376 final.](#)

² EUAA määruse artikli 14 lõige 1.

lähene misviis tagab heade tavade tuvastamise ja jagamise, keskendudes samas puuduste ja tulevaste väljakutsete lahendamisele. Mõlemal juhul nõuab see jätkuvat tihedat koostööd Euroopa Komisjoni ja liikmesriikidega.

Operatiiv- ja tehniline abi

Jätkame operatiiv- ja tehnilise abi andmist liikmesriikidele, kus varjupaiga- või vastuvõtusüsteemid on sattunud ebaproportsionaalse surve alla või esineb ebaproportsionaalseid rändeprobleeme, sealhulgas nende kohustuste täitmisel Euroopa ühise varjupaigasüsteemi raames.

[Operatiivmeetmete kataloog](#) võimaldab konsulteerida liikmesriikidega nende varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide operatiivtoe teemal. Lähtume oma toetuse kavandamisel vajaduste hindamisest, võttes arvesse varjupaigaga seotud sissevoolusuundumusi ja rändeteid. See toetus vormistatakse [tegevuskavana](#), milles kirjeldatakse tegevdirektori ja abi vajava liikmesriigi vahel kokku lepitud toetusmeetmeid.

Jätkame oma operatiivtugiraamistiku täiustamist, keskendudes valmisoleku, situatsiooniplaneerimise ja kiirreageerimisvõime edasisele tugevdamisele, samuti töötajate tõhusamale lähetamisele välioperatsioonidele liikmesriikides.

Operatiivmeetmed hõlmavad mõistlikke sisenemis-, kestlikkus- ja väljumisstrateegiaid, mis võimaldavad meil õigel ajal reageerida, tõhusalt toetada ning järk-järgult ja kestlikult väljuda, kui surve riiklikele varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemidele on vähenenud.

Esilekerkivatele vajadustele ja ettenägematutele sündmustele reageerimisel konsulteerime ja teeme koostööd teiste kohapeal tegutsejatega, et tagada vastastikune täiendavus ja maksimeerida oma lisaväärtust.

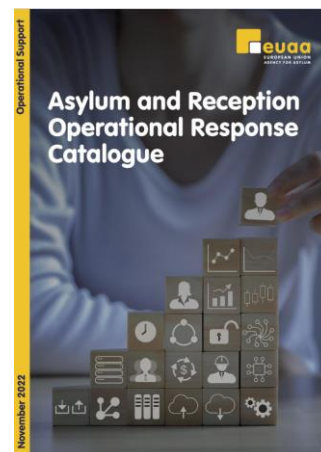
Samuti toetame EL+ riike³ ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise valdkonnas, sealhulgas kohandatud toetusmeetmete kaudu.

Varjupaigalased teadmised ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi järelevalve

Meie toodete kasutamine riiklike ametiasutustes võimaldab teha kiireid, täpseid ja üha ühtsemaid rahvusvahelise kaitse otsuseid ning tagab sobivad vastuvõtutingimused kogu liidus.

Teave ja juhendid varjupaigataotlejate peamiste päritoluriikide kohta tehakse veelgi kättesaadavamaks, neid laiendatakse ja edendatakse.

Joonis 2. EUAA operatiivreageerimise kataloog

³ Euroopa Liidu 27 liikmesriiki ning Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits.

Jätkame kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete **analüüside** esitamist varjupaiga ja vastuvõtu kohta, **varajase hoiatamise** ja reaalses **olukorratundlikkuse** aruannete esitamist varjupaigaolukorra, menetluste ja tavade kohta, et toetada otsustusprotsessi liikmesriikides. Parandame juurdepääsu oma analüütilisele portfellile internetiportaalide ja andmebaaside kaudu. Iga-aastane [varjupaigaaruanne](#), mis on alates 2025. aastast palju selgemas ja analüütilisemas vormis kui varasematel aastatel, esitab põhjaliku ja kvalitatiivse analüüsi varjupaigaolukorrast ELis.

Lähenedamise edendamiseks jätkame koostöö ja teabevahetuse hõlbustamist praktikute, kodanikuühiskonna ning kohtute liikmete vahel, keskendudes ühissuunistele, parimatele tavadele ja lahendustele, tagades kõigi EL+ riikide osaluse. Jätkame oma praktiliste juhendite ja vahendite kasutatavuse parandamist, kohandades neid vastavalt leppe nõuetele.

Joonis 3. EUAA varjupaigavaldkonna aruanne 2024

Alates 2025. aastast rakendame EUAA järelevalvemehhanismi kahe katseprojekti kaudu. Selle mehhanismi abil jälgiime Euroopa ühise varjupaigasüsteemi operatiivset ja tehnilist rakendamist liikmesriikides vähemalt kord viie aasta jooksul. Lisaks korraldame sel perioodil vähemalt ühe temaatilise järelevalveõppuse, keskendudes Euroopa ühise varjupaigasüsteemi konkreetsetele või temaatilistele aspektidele kõigis liikmesriikides. Mehhanism käsitleb praeguseid ja tulevaseid probleeme, et parandada varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide üldist toimimist.

Koolitus ja kutsealane areng

Tagamaks, et varjupaiga ja vastuvõtu valdkonna töötajad mõistaksid ja kohaldaksid tõhusalt asjakohaseid nõudeid ja häid tavasid, jätkame oma koolituse ja suutlikkuse suurendamise algatuste tugevdamist riikide ametiasutuste toel.

Jätkame koolitusvajaduste kindlakstegemist ja koolituskavade rakendamist tegevuskavade raames, mis on allkirjastatud ebaproportsionaalse surve all olevate liikmesriikidega. Üritame tõhustada koostööd ja teabevahetust liikmesriikidega koolituse ja kutsealase arengu valdkonnas. Jätkame ka ametnike koolitamist ja suutlikkuse suurendamist väljaspool Euroopat. Koolitustugi kolmandates partnerriikides on kooskõlas meie uuendatud [väliskoostöö strateegiaga](#). Meie [iga-aastane koolitusaruanne](#) annab põhjaliku ülevaate aastal saavutatud tulemustest, nii 2025. aastal kui ka hiljem.

Joonis 4. EUAA 2023. aasta koolitusaruanne

Meie ees seisab oluline ülesanne viia Euroopa varjupaigalase õppekava eri moodulid vastavusse leppe õigusaktidega ja pakkuda praktikutele ajakohastatud koolitust. Seetõttu tegeleme ajakohastatud Euroopa varjupaigalase õppekava kavandamise, arendamise ja vormistamisega, rakendades etapiviisilist lähenedamisviisi, mis seab prioriteediks liikmesriikide

ametiasutuste pakilisimad koolitusvajadused. Seejuures jätkame koostööd peamiste sidusrühmadega, et veelgi tugevdada varjupaiga- ja vastuvõtuametnike ja koolitajate praktikakogukonda.

Kuigi moodulid kavandatakse koostöös riiklike ametiasutustega ja on suunatud tuvastatud vajadustele, on nende lisamine riiklikesse koolituskavadesse endiselt prioriteet. Püüame tagada, et enamik EL+ riike kasutaks riigiametnike koolitamisel õppekava mooduleid.

Koolitusmeetmete parema leviku ja suurema kestlikkuse tagamiseks töötame selle nimel, et laiendada kvalifitseeritud **koolitajate** reservi riiklikes haldusasutustes.

Et veelgi toetada liikmesriikide lähenemise saavutamist Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamisel, etendab **EUAA akadeemia** olulist rolli akrediteeritud jätku- ja kõrghariduse pakkujana, keskendudes kvaliteetse koolituse andmisele ja oma koolituspakkumise laiendamisele, andes ELis ja mujal tunnustatud kvalifikatsioone.

Lisaks jätkame – kooskõlas oma [koolitus- ja õppestrateegia](#) ning kasutajatelt saadud tagasisidega – koolitus- ja õppekogemuse täiustamist, kaasates uuenduslikud tehnoloogiad ja õpetamisviisid.

Horisontaalsed tegevused

Amet seab jätkuvalt prioriteediks tugevad juhtimissüsteemid, kvalifitseeritud ja pühendunud töötajad, usaldusväärse digisisu pakkumise ja põhiõiguste austamise kogu oma tegevuses.

Keskendume ELi pikaajaliste kestlikkuseesmärkide järgimisele, põhirõhuga keskkonnamõõtmel.

Kooskõlas [väliskoostöö strateegiaga](#) on meie lisaprioriteedid kolmandate riikide suutlikkuse arendamine ja kahepoolne tugevdatud dialoog kodanikuühiskonnaga.

Joonis 5. EUAA
2023. aasta väliskoostöö
strateegia

